

7. Фірсова, Н. В. Облік і контроль торговельних витрат підприємств споживчої кооперації (на прикладі роздрібних торговельних підприємств). [Текст] : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Н. В. Фірсова. – К., 2008. – 19 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.
© І.Б. Чернікова, С.О. Кузнецова, 2011.

УДК 657:65.014.1

Л.Ю. Курбетдінова, асп. (РВНЗ «Кримський інженерно-педагогічний університет», м Сімферополь)

ОБЛІК ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА СЕГМЕНТАМИ ТА ЦЕНТРАМИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Розглянуто бухгалтерський облік інноваційної діяльності за сегментами та центрами відповідальності та їх документальне оформлення. Означено методичні підходи до організаційно-управлінського обліку інноваційного процесу.

Рассмотрен бухгалтерский учет инновационной деятельности по сегментам и центрам ответственности и их документальное оформление. Обозначены методические подходы к организационно-управленческому учету инновационного процесса.

We consider the accounting innovation segment and responsibility centers and their paperwork. Signified the methodological approaches to organizational and management accounting innovation.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Для отримання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо інноваційної діяльності необхідно формувати достовірну і повну інформацію на відповідних рахунках управлінського обліку. Серед питань, які виникають при організації системи управлінського обліку, особливого значення набувають аспекти обліку інноваційної діяльності за сегментами та їх відповідне документальне оформлення, що обумовлює актуальність обраної теми дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання інноваційної діяльності в Україні висвітлювали в своїх працях І. Бланк [2], О. Бородкін [3], В. Василенко [4], Н. Краснокутська [5], Я. Крупка [6], Л. Нападівська [7], М. Пушкар [8]. Проте недостатньо широко розглянуто облік інноваційної діяльності підприємств харчової промисловості.

Бухгалтерський облік інноваційної діяльності здійснюється відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову

звітність в Україні» із застосуванням Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування [1].

Мета та завдання статті. Метою статті є розгляд бухгалтерського обліку інноваційної діяльності підприємств за сегментами та центрами відповідальності. Недоліки обліку і аналізу інноваційної діяльності обумовлюють необхідність формування теоретичної та практичної бази інформаційного забезпечення управління інноваційною діяльністю.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для систематизації зовнішніх інформаційних потоків, можна використати кілька типів облікових реєстрів: картотека технологічних нововведень, які потенційно можуть бути впровадженні в організації; картотека продуктових нововведень, які потенційно можуть бути зроблені організацією; картотека потенційних покупців нової продукції тощо. Інформаційний облік задовольняє потреби інноваційного менеджера та сприяє ініціюванню інноваційної активності підприємства.

Завданнями організації інформаційних потоків передбачено наступне:

- збирання і систематизація інформації про структуру й динаміку майна, доходів і витрат, щодо інноваційного сегмента діяльності підприємства;
- аналіз ефективності інноваційного сектора та його вплив на підсумкові показники діяльності підприємства;
- виявлення відхилень основних показників від запланованих;
- визначення стадій життєвого циклу нововведення з метою підготовки й прийняття тактичних і перспективних рішень, що дозволяють здійснювати безболісний перехід до підготовки нових стадій інноваційного процесу.

Інноваційна діяльність суб'єкта господарювання передбачає інвестиційні процеси. Основними цілями організації управлінського обліку інноваційного процесу на цьому етапі є: обґрунтування та складання графіку капітальних вкладень; моніторинг апробації функціонування нововведення; моніторинг процесу фактичного впровадження інновації з метою виявлення відхилень від запланованого графіку.

Процес збирання та інтерпретації інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень, потрібно спрямувати не тільки на калькуляцію та аналіз витрат, які здійснюються на інноваційну діяльність підприємства. Структуру управлінського обліку

інноваційної діяльності потрібно зорієнтувати на реєстрацію даних про стан, динаміку і структуру майна, задіяного в інноваційному сегменті діяльності, відомості про витрати на створення й просування інноваційного продукту, доходи від функціонування або реалізації нововведення в сфері виробництва й обігу.

Для більш ефективної систематизації інформаційних потоків, що характеризують структуру та динаміку майна, витрат і доходів, щодо інноваційної діяльності, доцільним є ведення обліку інноваційної діяльності за сегментами, що обумовлено наступними чинниками. Зокрема, диверсифікація господарської діяльності підприємств за різними галузями і особливо за тими, що пов'язані зі значними витратами на створення нових продуктів (послуг). Крім того, створення облікових сегментів пов'язане з організацією виробництва в різних географічних районах.

Традиційні сегменти діяльності – внутрішні, до яких стосовно інновацій відносяться: інноваційні вироби; центри прибутку; центри рентабельності; центри собівартості; реалізовані «ноу-хау»; реалізовані комп'ютерні програми. До зовнішніх сегментів доцільно віднести: географічні зони реалізації інноваційного продукту; типи покупців; категорій покупців; франчайзинг; лізинг продукції інноваційного типу.

Внутрішні й зовнішні сегменти визначаються різними факторами: структура компанії; оперативні, тактичні й стратегічні завдання, які вирішує компанія; система оцінки результатів; організація внутрішнього контролю.

Для трансформації витрат і доходів із фінансового в управлінський облік пропонується використовувати наступні аналітичні рахунки за зовнішніми сегментами ринку: 2321 «Виробництво інноваційної продукції»; 2621 «Інноваційна готова продукція»; 70121 «Дохід від реалізації готової продукції по виконанню інноваційних проектів»; 70321 «Дохід від реалізації робіт та послуг по виконанню інноваційних проектів»; 90121 «Собівартість реалізованої інноваційної продукції»; 90321 «Собівартість реалізованих робіт і послуг по інноваційній діяльності»; 79121 «Результат від інноваційної діяльності».

Це дозволяє визначити фінансові результати в різних часових інтервалах (від одного місяця до одного року) за географічними зонами реалізації інноваційних товарів і послуг, типами і категоріями покупців, географічними зонами франчайзингу, лізингу й роялті.

Визначення результату за цими центрами може здійснюватися різними методами обліку витрат: стандарт-костінг, нормативний.

Директ-костінг, метод раціонального розподілу накладних витрат, метод ABC тощо.

За внутрішніми сегментами в управлінському обліку відокремлюється група показників з метою визначення прибутку виробленого інноваційного продукту:

- тривалість функціонування;
- прогнозні й фактичні доходи в певному проміжку часу;
- витрати на створення інновацій (дослідження й розробки, витрати на ремонт й експлуатацію устаткування, витрати на рекламу і маркетинг та інші витрати);
- індекс прибутку;
- узгодження різних варіантів для одержання індексу прибутку (модифікування існуючого інноваційного вибору, розширення асортиментів інноваційної продукції, облік нових концепцій та ідей по вибору тощо);
- індекс чистого прибутку;
- граничні значення індексу прибутку, прийнятні для даного інноваційного продукту.

Запропонована модель управлінського обліку за внутрішніми сегментами діяльності орієнтована на використання двох груп внутрішніх сегментів (центрів виробництва й реалізації інновацій і центрів прибутку, доходів, собівартості й інвестицій) забезпечує одержання результатів за новими виробами, «ноу-хау», комп'ютерними програмами, центрами відповідальності (прибутку, доходам, собівартості, інвестиціям).

Висновки. Таким чином, наведені рекомендації дозволяють організувати облік інноваційної діяльності за зовнішніми і внутрішніми сегментами, отримати необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень за кожним окремим сегментом діяльності та фірмою в цілому.

Список літератури

1. Цивільний кодекс України [Текст] : за станом на 16.01.03 р., №435-IV [зі змінами] // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 44. – С. 356.
2. Бланк, И. А. Финансовый менеджмент [Текст] / И. А. Бланк. – К. : Ника-Центр : Эльга, 2001. – 528 с.
3. Бородкін, О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація [Текст] / О. Бородкін // Бухгалтерський облік та аудит. – 2001. – №2. – С. 45–53.
4. Василенко, В. О. Інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / В. О. Василенко. – К. : ЦУЛ : Фенікс, 2003. – 440 с.

5. Краснокутська, Н. Т. Інноваційний менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Н. Т. Краснокутська. – К. : Київ. нац. екон. ун-т, 2003. – 504 с.

6. Крупка, Я. Д. Варіанти обліку інноваційних процесів на підприємстві [Текст] / Я. Д. Крупка // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 5. – С. 15–20.

7. Нападовська, Л. В. Управлінський облік [Текст] / Л. В. Нападовська. – К. : Книга, 2004. – 544 с.

8. Пушкар, М. С. Креативний облік (створення інформації для менеджерів) [Текст] : монографія / М. С. Пушкар. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 334 с.

Отримано 30.10.2011. ХДУХТ, Харків.

© Л.Ю. Курбетдінова, 2011.

УДК 657.37:006,32

Г.С. Дєргільова, канд. екон. наук

ПРОБЛЕМИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ВІДПОВІДНО ДО МСФЗ

Розглянуто сутність трансформації фінансової звітності України в умовах міжнародної інтеграції та проаналізовано основні напрями удосконалення вітчизняної облікової системи на основі міжнародного досвіду.

Рассмотрена сущность трансформации финансовой отчетности Украины в условиях международной интеграции и проанализированы основные направления совершенствования отечественной системы учета на основе международного опыта.

Considered the essence of the transformation of financial statements of Ukraine in conditions of international integration and analysed the main directions of improvement of domestic accounting system based on international experience.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Визначивши стратегічну мету – перехід до ринкових форм господарювання, Україна взяла курс на проведення докорінних економічних реформ. Складовою цього процесу став процес входження національного господарства України в систему світового господарства. Віхами на цьому шляху визначено вступ України в Світову організацію торгівлі та до Європейського співтовариства. Даний стратегічний курс об'єктивно потребує адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку, звітності та контролю до міжнародних стандартів.